



Shen-Hammer

pulsdiagnostisering

Jeg hadde høsten 2019 gleden av å delta på et 9-dagers Shen-Hammer kurs i Lund i Sverige. Endelig skulle jeg forstå litt om puls. Danske Claus Sørensen guidet oss gjennom tre innholdsrike helger. Han er en av få Shen-Hammer-lærere i Europa, og er bl.a. tilknyttet Nordisk Akupunktur Uddannelse, en skole som i studiet implementerer urtemedisin, meridiandiagnostisering og denne pulsformen.

Contemporary Chinese diagnosis som systemet også heter, er resultatene av arbeidene til Dr. John He Feng Shen og Dr. Leon Hammer. Fundamentene spores tilbake til Neijing Suwen, vi snakker om et par tusen år.

Med avstamming fra Ding-familien startet Dr. Shen studiene i Shanghai på 30-tallet, og inntil han i 1971 utvandret til USA, hadde han bodd og jobbet mange år i Sørøst-Asia. Med 60 års klinisk praksis fikk han tid til å finjustere og utvikle egne nye diagnostiske teorier. Sånn jeg leser, er hans arbeid en oppsummering av alle retninger som eksisterte før tradisjonell kinesisk medisin ble standardisert på 70-tallet.

Leon Hammer startet som psykiater, og videre innenfor bioenergi, før han på 70-tallet begynte med Orientalisk medisin. I New York etablerte han og Dr. Shen kontakt, et samarbeid som varte til Dr. Shens død i 2001. Som Dr. Shen, utviklet også Leon Hammer konsepter og teorier fra deres felles medisinske erfaringer.

Hammer er fremdeles aktiv, 95 år. «Dragon Rises, Red Bird Flies» er kanskje hans mest kjente bok. Takket være arbeidene til Shen og Hammer, kan vi som studerer Orientalisk medisin ha mulighet til å lære denne «gjemte» pulsmetoden.

Pulsdiagnostisering

Det elegante og magiske med pulsdiagnose i boken «The Web That Has No Weaver» av Ted J. Kaptchuk, var inspirasjon for meg til å studere akupunktur. Når jeg så i 20 år har kjent på utilstrekkelighet for hvordan jeg gradvis har nedprioritert pulsundersøkelse i klinikken, var det virkelig på tide å dra på kurs, og nå har jeg endelig fått en ny frisk vår.

Men det skal godt gjøres om jeg skriftlig klarer å vekke leserne til begeistring og nysgjerrighet. For det er ingen lett oppgave med pekefinger på tastatur å formidle noe

som handler om nyanser i å kjenne etter. Hvilke ord og setninger velger man for å beskrive pulsslått? Hva gjør f.eks et pulsslått stramt, svakt, kraftig eller vibrerende? Hvordan kjenner man dette egentlig? Ensidig fokusering på puls kan også frarøve oss evnen til å se hele bildet. Derfor var det interessant hvordan Claus implementerte øvrig tradisjonell kinesisk teori for å få bredere forståelse. Pulsfunnene ble gjerne knyttet opp til 6 divisions, meridianpalpering eller tungebildene.

Å få has på et 3-lags arteriedybdesystem som Shen-Hammer, kan være krevende. Her nivådeler vi radialisarterien i et qi-nivå, et blod-nivå, og et organ-nivå. Kalibrering av dybdene og å finne det overordnede puls-bildet er sentralt.

Vektlegging av førsteinstrykk på pulsen får altså stor oppmerksomhet. Det overordnede puls-bildet blir til ved å definere ensartede kvaliteter for hele pulsen. Venstre side, høyre side, på qi-, blod- og organ-nivå. Dette skjer ved å skape en stor puls. Vi legger finger 2, finger 3 og finger 4 samlet over håndleddsposisjonene. Qi-nivået fornemmes ca 1/3 ned i dyben av arterien. Litt mer press, og vi er på blod-nivå. Organdybden kalibreres nederst, ca 1/3 over bunnen av arterien. Informasjon fra alle lagene samles, også fra området helt ytterst mellom hud og arterie. Denne enhetlige undersøkelsen gir informasjon om stabilitet eller ustabilitet, om sidelikhet/ulikhet, om dybder og pulsølger. Slik oppnår vi et mye større klinisk bilde enn om vi skulle gått rett på individuelle posisjoner. De individuelle kvalitetene blir upålitelige inntil dette større kliniske bilde blir dannet.

Mye er likt slik vi vet. Organenes plassering med Hjerne, Lever og Nyre yin på venstre håndledd. Lunge, Mage/Milt og Nyre yang på høyre håndledd. Høyre side reflekterer qi-produksjon, venstre side reflekterer organene. Shen-Hammer har også håndleddsplasseringer for bl.a. diafragma, pericard, pleura, øsofagus, mitral- og

aortaklaff, og et nevro-psykologisk område. Små millimeterhøye opphøyninger i hudområdene mellom første og andre posisjon indikerer blant annet stagnasjon i thorax- og diafragmaområdet. Forsiktig rulle av fingeren fram og tilbake mellom første og annen posisjon kan fornemme dette.

Noe virkelig interessant, er hvordan et enkelt grep som å lage en stor puls også kan si om det foreligger ekstrameridianpuls. Er det så, har dette sentral prioritering i behandlingen. Ta kontakt, jeg forklarer.

Å gå systematisk steg for steg fram er lurt. Å undersøke dybdene kaller vi å kalibrere systemet. Etter å ha kommet ned til organ-nivået, vil vi så lette trykket og la fingrene gli opp til blod- og qi-nivå igjen. Vi tuner inn. En optimal pulsølge beveger seg mykt fra organ-nivå opp til qi-nivå for så å bøye av tilbake. Optimalt skal pulsen også forminskes i styrke og størrelse når man slipper trykket slik. Skarpere kanter og mindre elastisitet på blodåra er noe vi gjerne kjenner. Vi knytter dette til stagnasjon og hete. Yin-kvaliteten avtas når det ikke er den jevne avrundingen på pulsølgen.

Førsteintrykket er altså viktig for diagnostisering og kalibreringstesten gir oversikt over «store» ting i kroppen.

Et tidlig tegn på begynnende svakhet i et organ, er noe vi kaller separasjon av yin og yang. Pulsen gir etter og vi

yang på blod- og organ-nivå. Pulsen kjønes til slutt kun oppe i qi-dybden. Er vi der, er vi ofte i sene stadier av alvorlig sykdom.

En wiry puls slik vi kjenner fra før, vil i Shen-Hammer antakeligvis være tense eller tight. Det er først i steg fire når den er tynn og stram som et knivblad vi beskriver den som wiry. Da er det en tilstand preget av uttalt blod og yin xu.

Lett vibrerende og dirrende puls (smooth og rough vibration) er vanlig, og ganske enkelt å gjenkjenne. Vi knytter det til mentale ting, som for eksempel sjokk eller traumer. Graden av vibrering får betydning for valg av punkter og meridianer. Gradering 1–2 vektlegges lite, men synes vi det tilsvarer 3–4, har det større innvirkning i pasientens helse.

Taiyang-puls

Til slutt litt om Shen-Hammer's vinkling til stress. La oss si at du bevisst eller ubevisst opplever at du beveger deg ut i en farlig verden, at det er mer input enn du klarer. At mennesker du møter påvirker deg negativt, at muskler i nakke og skuldre blir stive. På pulsen kan dette svare til hesitent, tight og thin i det øvre laget. Som en forsvarsmekanisme trekker yang-energien seg til overflaten for å beskytte. Dr. Shen kaller dette for taiyang-puls. Det virkelige problemet oppstår når trykket utenfra blir for stort og yang-energien kronisk låses. Å lukke kroppen ned i hvile og god søvn kan da bli krevende og føre til at energi fra de dypere lag svekkes. Taiyangs rot i det indre er shaoyin. Vi får en tilstand Dr. Shen kaller for et spent nervesystem.

Behandlingsstrategi på taiyang kan være jing well-punktene SI11 og BL67. De ytterste punktene bruker vi for å redusere hete, roe shen, og å dempe taiyang. Om vi for eksempel legger til HT5 og KI6 på shaoyin får vi en fin kombinasjon.

Lever Qi stagnasjon som er en av de mest vanlige diagnoser i forbindelse med stress minner mye om dette. Interessant er relasjonen mellom jueyin (Lever og Perikard) og taiyang, da disse er de mest blodrike meridianparene. Forholdet mellom qi og blod er like. Taiyang sirkulerer i det ytre, mens i jueyin sirkulerer i det indre. Å kople taiyang og jueyin kan også være fin strategi.

Nå har det gått en tid siden kurset. Kunnskapen holder jeg i hevd ved å lese gjennom tallrike stensiler, hefter og notater. I klinikken merker jeg at tiden med kokebok-akupunktur nå er over.

Claus Sørensen holder nytt 9-dagers Shen-Hammer kurs i Lund, høsten 2020. Ønsker du en dypere forståelse av puls og tradisjonell kinesisk medisin anbefaler jeg dette varmt. Ta kontakt om du lurer på noe. □

Foto: Egil Enstahand



Claus Sørensen.

merker den beveger seg til motsatt side på fingeren ved press ned til blod- og organ-nivå. Helst gjelder dette på andre og tredje posisjon venstre side, Lever og Nyre yin. Symptombildene varierer, men slik separasjonen forårsakes gjerne av langvarig overarbeid uten tilstrekkelig hvile.

Pulskvaliteter

For at vi kan karakterisere en puls «true empty», som det heter i Shen-Hammer, skal den ha gått gjennom stadier av redusert og nedsatt substans, og separasjon av yin og